

ЮРІЙ МИХАЙЛОВИЧ КОЛЯНО

(24.09.1936 – 19.10.1990)

Відомий учений-механік Юрій Михайлович Коляно народився 24 вересня 1936 р. в с. Трительники, Черноострівського (тоді Волочиського) району, Хмельницької області в сім'ї вчителів.

Нелегкі роки його дитинства і юності пройшли в містечку Чорний Острів. Після закінчення середньої школи навчався на механіко-математичному факультеті Львівського державного університету за спеціальністю «механіка», який успішно закінчив у 1959 році. Упродовж наступних двох років працював інженером на Уральському машинобудівному заводі (сьогодні м. Єкатеринбург, Росія), а опісля – у Фізико-механічному інституті (м. Львів). Усе його подальше життя пов'язане з Інститутом прикладних проблем механіки і математики Академії наук України, створеним у 1978 році на базі Львівського філіалу математичної фізики Інституту математики АН України. Разом зі своїм учителем, видатним українським ученим-механіком, професором і академіком Ярославом Степановичем Підстригачем, Юрій Михайлович Коляно брав активну участь у творенні і становленні Інституту і по праву вважається одним із його засновників.

Плідна співпраця з академіком Я.С. Підстригачем почалася ще під час навчання в університеті, де останній читав спеціальні курси з термомеханіки. Пізніше Юрій Михайлович навчався в аспірантурі під керівництвом Ярослава Степановича, після успішного закінчення якої в 1964 р. захищає в Інституті механіки ім. С.П. Тимошенка АН України дисертацію «Температурні напруження в тонких пружних пластинках з тепловіддачею при нестационарному тепловому режимі» на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук, а в 1972 р., там же, – дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук під назвою «Основи теорії і розрахунків нестационарних температурних полів і напружень в анізотропних та ізотропних пластинках з теплообміном». Перетнувшись раз, долі цих двох великих вчених – учителя і учня – більше не розходились. Вони навіть пішли з цього світу одного і того ж 1990 року.

Завдяки природному розумові, надзвичайній працелюбності та непересічним здібностям організатора науки Ю.М.Коляно стає відомим ученим і вчителем, виховує і гуртує навколо себе потужний загін науковців. У 1974 році він ініціює створення в Львівському філіалі математичної фізики

Інституту математики АН України відділ термомеханіки, який очолює до кінця свого життя. В 1976 р. йому було присвоєно вчене звання професора.

Наукова спадщина професора Ю.М. Коляна нараховує біля 300 статей та 7 монографій, в яких започатковано підходи до розв'язання найактуальніших фундаментальних та прикладних проблем механіки деформівного твердого тіла. Високе визнання наукової громадськості в нашій країні та за її межами отримали його результати у галузі узагальненої термомеханіки, механіки неоднорідних структур, технологічної термомеханіки та неруйнівних методів визначення фізико-механічних характеристик матеріалів. За фундаментальні дослідження в галузі термомеханіки в 1978 році він стає разом з академіком Я.С. Підстригачем лауреатом премії імені М.М. Крилова Академії наук України.

Здобутки в області фундаментальної науки дозволили йому розв'язати багато вагомих прикладних проблем, здійснити ряд винаходів. Значна частина з них була виконана у співпраці з працівниками Львівського ВО «Кінескоп» відповідно до програми робіт міжвідочого цільового науково-виробничого об'єднання «Екран», яке він очолював. За цикл прикладних розробок в галузі приладобудування «Механіко-математичне обґрунтування, розробка і впровадження високоефективних технологій виготовлення електронно-променевих приладів» в 1981 році йому, в складі авторського колективу, присуджена Державна премія України в галузі науки і техніки.

Професор Коляно Ю.М. був ініціатором проведення в 1976, 1978, 1981 роках наукових конференцій по комплексній науково-технічній програмі «Якість електронно-променевих приладів» і по праву вважається, разом з академіком Я.С.Підстригачем, фундатором вже традиційної Міжнародної наукової конференції "Математичні проблеми механіки неоднорідних структур", перша з яких відбулася у 1983 році.

Поряд з науковою роботою професор Коляно Ю.М. багато сил і енергії віддавав педагогічній діяльності. Упродовж років він читав лекції студентам Львівського державного університету ім. Івана Франка та Львівського політехнічного інституту. Продовжують і розвивають ідеї професора Ю.М. Коляна понад 30 вихованих ним кандидатів і докторів, які працюють у наукових та учбових закладах України. Його діти – син Ярослав та донька Ольга, також стали кандидатами наук у галузі механіки деформівного твердого тіла, працюють доцентами на математичних кафедрах в Українській академії друкарства та Національному лісотехнічному університеті.

Коротким, але яскравим було життя прекрасного вченого, організатора науки і громадського діяча, педагога, простої, доброї, чуйної, справедливої, доброзичливої і щирої людини, яка любила людей і вміла привернути їх до себе – доктора технічних наук, професора Юрія Михайловича Коляна.